

**QORTI CIVILI
PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 05 ta' April, 2022

Rikors Guramentat Nru: 167/2017 AF

Hector Nicholas & Maria Concetta konjugi Buhagiar

VS

Jesmond Garrett

Il-Qorti:

Rat ir-rikors maħluf tal-atturi Hector Nicholas u Maria Concetta konjugi Buhagiar, li permezz tiegħu wara li gie premess illi:

Ir-rikorrenti huma l-genituri naturali tad-defunta Alison Ann Buhagiar, li tilfet hajjitha tragikament, f'Dicembru li ghadha, fis-sena elfejn u sittax (2016) meta, hija ghazlet li ttejjem hajjitha.

Ftit snin ilu, l-imsemmija Alison Ann Buhagiar kienet akkwistat fond gewwa l-Fgura, fl-indirizz "Pompeii" 3, Triq San Tumas, liema xiri kien gie iffinanzjat permezz ta' *loan* il-Bank.

Peress illi l-bint ir-rikorrenti Alison Ann, kienet ghaddejja minn problemi serji ta' sahha, u anke kienet tfalli granet shah ta' xoghol, wara li anke giet trasferita ghal Dipartiment iehor fil-qasam tal-Edukazzjoni, r-rikorrenti, sabiex itaffulha ftit mill-piz finanzjarju li kienet qeghda ggorr, ddecidew li jkunu ta' ghajnuna ghaliha, **u dan billi jaghtuha SELF BREVI MANU fis-somma komplessiva ta' tletin elf Ewro (€30,000).**

Dawn it-trasferimenti ta' flus, fis-somma komplessiva ta' tletin elf Ewro (€30,000) ghaddew direttament mill-kont bankarju tar-rikorrenti Hector Buhagiar, ghal dak ta' Alison Ann Buhagiar.

F'hajjitha, bint ir-rikorrenti kienet f'relazzjoni mal-intimat u kienu anke jirrisjedu flimkien taht l-istess saqaf.

Id-defunta Alison Ann Buhagiar halliet testament, hawn anness u mmarkat bhala Dok. "A", fejn appuntat lis-sieheb taghha l-intimat Jesmond Garrett, bhala l-werriet universali taghha.

Ghalhekk id-defunta Alison Ann Buhagiar hija d-debitrici tar-rikorrenti fis-somma ta' tletin elf Ewro (€30,000) liema somma hija llum dovuta mill-intimat, a favur tar-rikorrenti, u dan bhala l-werriet universali taghha.

Inoltre, r-rikorrenti Maria Concetta Buhagiar, kienet ukoll selfet lil bintha d-defunta, oggetti tad-deheb bhal criket u msielet, li ghaliha kellhom valur sentimentali, u dan sabiex l-istess bintha

taghmel uzu minnhom, liema oggetti baqghu fil-pussess tal-intimat Jesmond Garrett.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara illi d-defunta Alison Ann Buhagiar kienet debitrice tar-rikorrenti fis-somma ta' tletin elf Ewro (€30,000).
2. Tiddikjara illi Jesmond Garrett, bhala l-werriet universali tad-defunta binthom Alison Ann Buhagiar, debitur tar-rikorrenti fis-somma ta' tletin elf Ewro (€30,000).
3. Tikkundanna lill-konvenut Jesmond Garrett sabiex ihallas lir-rikorrenti s-somma ta' tletin elf Ewro (€30,000).
4. Tiddikjara illi l-oggetti tad-deheb, proprjetà ta' Maria Concetta Buhagiar, u mislufa lil bintha d-defunta Alison Ann, jinsabu fil-pussess tal-intimat.
5. Tikkundanna lill-intimat jirritorna l-istess oggetti tad-deheb lura lir-rikorrenti.

Bl-ispejjez u nkluzi l-imghaxijiet legali, sad-data tal-effettiv pagament.

Bl-intimat ingunt minn issa in subizzjoni.

Rat id-dokument anness.

Rat ir-risposta maħlufa tal-konvenut Jesmond Garrett, li permezz tagħha eċċepixxa illi:

Hemm qbil illi r-rikorrenti kienu taw is-somma ta' tletin elf Ewro (€30,000) lil binthom id-*decujus* Alison Ann Buhagiar, u dan permezz ta' tlett trasferimenti ta' ghaxart'elef Ewro (€10,000) kull wiehed, izda dan ma sarx b'self *brevi manu* kif allegat, imma bhala donazzjoni.

Mhuwiex minnu lanqas illi l-oggetti tad-deheb li r-rikorrenti Maria Concetta Buhagiar tat lil bintha d-*decujus* kienu moghtija b'self, izda għall-kuntrarju nghataw b'donazzjoni, u safejn jaf l-

esponent baqghu dejjem fil-pussess tar-rikorrenti; inoltre, meta ghola l-prezz tad-deheb, ir-rikorrenti Maria Concetta Buhagiar stess issuggeriet lil bintha Alison Ann Buhagiar, fil-presenza tal-esponent, sabiex ibieghuh, u d-*decujus* accettat u qablet li omma tbieghu; l-esponent minn naha tieghu qatt ma ra dan id-deheb b'ghajnejh, u mhuwiex edott dwar x'gara wara li Alison Ann Buhagiar qablet ma' ommha li jinbiegh.

Sfortunatament, ghalkemm ir-relazzjonijiet bejn il-partijiet dejjem kienu eccellenti f'hajjet id-*decujus*, ir-rikorrenti haduha bi kbira hafna li d-*decujus* innominat lill-esponenti bhala eredi taghha, u dan nonostante li d-*decujus* u l-esponent kienu ilhom f'relazzjoni u jikkoabitaw ghax tnax-il sena; u kienet din ir-raguni, u incidenti bejn il-partijiet in konnessoni mal-istess, li wasslu biex saret din il-kawza.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Semghet ix-xhieda prodotti.

Semghet it-trattazzjoni finali tal-partijiet.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat illi din il-kawza hija dwar allegat self *brevi manu*. L-atturi jikkontendu li l-konvenut, bhala l-uniku eredi ta' binthom Alison Ann Buhagiar, ghandu jrodd lura s-somma ta' €30,000 li huma kienu silfu lil binthom kif ukoll sabiex jirritorna l-oggetti tad-deheb mislufa mill-attrici lill-istess Alison Ann Buhagiar.

Mill-provi prodotti jirrizulta li l-atturi konjugi Buhagiar huma l-genituri ta' Alison Ann Buhagiar li tilfet hajjitha tragikament nhar id-9 ta' Dicembru 2016. Il-konvenut kien is-sieheb ta' Alison u kienu ilhom flimkien hdx-il sena dakinhar illi mietet. Alison kienet ghamlet testment nhar it-23 ta' Dicembru 2014 li permezz tieghu innominat lill-konvenut bhala eredi universali taghha.

Mhux kontestat illi l-atturi kienu ghaddew is-somma komplessiva ta' €30,000 lil binthom qabel ma mietet. Din ma kienitx l-ewwel

darba li huma għenuha finanzjarjament kif kienu għenu lil binthom l-oħra Audrey qabilha.

Madanakollu, filwaqt illi l-atturi jinsistu li l-ftehim ma' Alison kien illi dawn il-flus kellha troddhom lura malli taqta' l-loan tal-bank fuq id-dar tagħha, il-konvenut jinsisti li l-flus fil-fatt kienu donazzjoni u ma kien hemm l-ebda ftehim sabiex Alison xi darba tħallashom lura.

Dwar l-oġġetti tad-deheb jirriżulta li l-għada tal-funeral ta' Alison kien seħħ incident ġewwa d-dar fejn hija kienet tgħix mal-konvenut meta l-atturi qabdu u daħlu biex jieħdu dak illi huma qed jippretendu li huwa tagħhom. Jidher illi permezz ta' żewġ deċiżjonijiet tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, l-attriċi nstabet ħatja ta' *ragion fattasi* filwaqt illi l-konvenut instab ħati talli ħebb għall-attriċi u kkawżalha ġrieħi ta' natura ħafifa. L-attriċi ma appellatx mid-deċiżjoni fil-konfront tagħha filwaqt illi l-konvenut appella iżda b'sentenza tas-27 ta' Jannar 2022, il-Qorti tal-Appell Kriminali caħdet l-appell tiegħu u kkonfermat id-deċiżjoni tal-ewwel Qorti.

Kif diġà ntqal, il-partijiet m'humieq jaqblu dwar jekk il-flus mertu tal-każ kienux mogħtija b'self jew b'donazzjoni u fil-fatt din hija l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut. In linea ta' principju ġenerali, fil-każ fl-ismijiet Albert Fiorentino vs Rebecca Attard, tad-19 ta' Mejju 2014, il-Qorti tal-Appell Inferjuri qalet hekk:

"Kif manifest mill-aggravju u mil-linja difensjonali assunta mill-konvenuta appellanti din tikkampa t-tezi tagħha fuq il-fatt tad-donazzjoni tal-oġġetti mogħtija lilha mill-attur, bl-eċċezzjoni ta' mejda. Apparti l-kwestjoni tal-aspett oġġettiv tal-materja ossija tal-att materjali, li f'dan il-kaz certament jezisti gjaladarba l-oġġetti jinsabu fil-pussess tal-konvenuta, d-donazzjoni tirrikjedi wkoll bħala element essenzjali tagħha l-aspett sogġettiv, ossija l-prova tal-animu tal-liberalità.

*Kif ritenut fis-sentenza fl-ismijiet "**Carmela Pace -vs- Rosaria Caruana et**", Prim'Awla, Qorti Civili, 17 ta' Ottubru 1949 (**Kollez Vol XXXIII pII p416**) "għall-effikacija guridika tad-donazzjoni huwa meħtieġ (1) li l-oġġett mobili mogħtija b'rigal ikun tenwi u proporzjonat għall-kondizzjonijiet*

ekonomici tad-donanti; (2) li r-rigal ikun akkompanjat mit-tradizzjoni ta' l-oggett donat, u b'mod li dan jghaddi immedjatament u rrevokabilment f'idejn id-donatarju; u (3) li d-donanti jkollu effettivament il-volonta li jiddona u li jizvesti ruhu immedjatament u irrevokabilment mill-oggett li jkun irid jiddona".

Il-kwestjoni hawn involuta trid allura tigi ezaminata fl-ambitu ta' dawn l-elementi, in partikolari l-element intenzjonali specifiku ta' l-allegata donazzjoni.

*Qabel kull konsiderazzjoni tal-fatti processwali tajjeb li jigi sottolinejat illi "min jallega d-donazzjoni ghandu l-obbligu li jipprovaha tant jekk tkun donazzjoni propria kemm jekk tkun donazzjoni rimuneratorja, ossija mpropria, kemm jekk tkun donazzjoni mista. Fi kwalunkwe kaz sabiex ikun hemm dikjarazzjoni gudizzjarja li sehhet id-donazzjoni jrid ikun hemm provi cari ..." (**Kollez Vol XXXII pII p472**).*"

L-ewwel sub inciż tal-artikolu 1753 tal-Kodiċi Ċivili jiddisponi li donazzjoni hija nulla jekk ma ssirx b'att pubbliku. Madanakollu, it-tieni sub-inciż ikompli billi jgħid illi din id-disposizzjoni ma tgħoddx `għal rigali, li jingħataw minn id għal id, ta' flus jew ta' ħwejjeg mobbli korporali oħra, jew ta' titoli għall-portatur, jekk is-somma jew il-valur tagħhom ikun żgħir, meta jitqiesu l-kondizzjoni tal-persuni u ċirkostanzi oħra.'

Fis-sentenza tagħha tad-19 ta' Novembru 2001 fl-ismijiet Margaret Woodall vs Anthony Rapa, il-Qorti tal-Appell qalet hekk:

"Hu car li f'sitwazzjonijiet bhal dawn fejn ikun ammess illi l-flus ikunu gew mghoddija taht xi titolu lill-konvenut u fejn ikun hemm kunflitt dwar taht liema titolu jkun gew hekk trasferiti, multo magis meta l-konflitt ikun dwar jekk it-titolu jkunx wiehed onoruz ossija gratuwitu, kull dubbju fl-interpretazzjoni tal-provi kellu jmur favur min ikun effettivament avanza l-flus. Dana fis-sens illi kellha tigi favorita l-interpretazzjoni li kienet inqas gravuza ghalih."

Finalment, fil-każ fl-ismijiet Claire Galea vs Dr Renald Blundell, tal-20 ta' Frar 2008, il-Qorti tal-Appell Inferjuri qalet proprju hekk:

"Meta l-ligi fl-Artikolu 1753 (1) tal-Kodici Civili tesigi ad validitatem li d-donazzjoni ghandha tirrizulta minn att pubbliku dan ma taghmlux b'kapricc izda biex telimina kull dubju u dissidji fuq in-natura guridika tal-ftehim li jkun sar. Huwa veru li skond is-subinciz (2) ta' l-istess artikolu din il-formalità mhix hekk obligatorja fil-kaz ta' donazzjonijiet li jinghaddu minn id ghal id, ta' flus jew hwejjeg ohra mobili korporali jew ta' titoli ghall-portatur jekk is-somma jew il-valur taghhom ikun zghir, avut rigward ghall-kondizzjonijiet tal-persuni u cirkustanzi ohrajn. Anke jekk bil-kriterju soggettiv, tenut kont tal-kondizzjonijiet ekonomici tad-"donanti", il-kuncett tal-valur modiku jista' apparentement jitqies li hu sodisfatt, mhux l-istess jista' jinghad, fil-fehma tal-Qorti, illi l-istess koncett jilhaq l-aspettattiva tal-kriterju oggettiv korrelat mas-somma moghtija. L-ammont ta' elfejn lira (Lm2000) mhux wiehed negligibbli u allura kien dejjem mistenni li l-prova li dak l-ammont kien rigal tkun wahda aktar riguruza minn semplici asserzjoni;"

Applikati dawn il-principji għall-kawża tal-lum u wara li fliet birreqqa l-provi voluminużi fl-atti, il-Qorti ssib illi l-atturi ma ressqux biżżejjed prova sabiex jikkonvincuha li s-somma flus *de quo* kienet għaddiet għand binthom bil-patt illi hija troddhom lura.

Mhux kontestat illi l-atturi kienu sikwit iħallsu għal dak li kien ikollha bżonn Alison, minn għamara sa safar u li dawn kienu kollha donazzjonijiet. Huma biss l-aħħar €30,000 li kienu avvanzawha permezz ta' tlett *bank transfers* li l-atturi qed jippretendu li kienu self u mhux donazzjoni.

Jirrizulta wkoll illi mas-snin l-atturi kienu avvanzaw ammont sostanzjali ta' flus lil binthom l-oħra Audrey Buhagiar. Filwaqt illi l-atturi u binthom xehdu li l-ftehim dejjem kien illi l-flus tħallashom lura meta tkun tista', mill-atti jirrizulta li Audrey Buhagiar kitbet *cheque* wiehed biss ta' €2,500 lill-attur ftit qabel ma saret din il-kawża. Għaldaqstant, il-verżjoni tal-atturi li

huma kienu silfu l-flus lil Alison bħal ma kienu silfu flus lil oħtha m'hijiex konvinċenti.

L-atturi jikkontendu li huma kienu silfu l-flus mertu tal-każ lil Alison għaliex kienet inkwetata fuq kif ser thallas il-*home loan* peress illi kienet marida u ma kienitx taf jekk hux ser tkun tiflaħ tkompli taħdem sakemm tasal għall-età tal-irtirar. Madanakollu, din it-teżi lanqas ma hi sostanzjata bil-provi in kwantu li jirriżulta li fil-fatt, parti biss minn dawn il-flus kienu intużaw minn Alison għal dan l-iskop u dan diversi xhur wara li rċeviet il-flus mingħand l-atturi. Fil-fatt, mill-*statements* tal-kont tal-bank ta' Alison, ma jirriżultax illi din kienet qed toqgħod lura milli tonfoq il-flus sabiex tkun tista' thallas lura l-*home loan* kemm jista' jkun malajr kif jgħidu l-atturi.

Mill-provi jirriżulta wkoll illi l-atturi kienu f'qagħda li jfilħu finanzjarjament jgħinu lill-uliedhom u l-attur kien rċieva xi flus ukoll mill-bejgħ ta' proprjetà li hu u ħutu kienu wirtu mingħand missierhom. Il-Qorti żżid tgħid illi m'hemmx dubju wkoll li l-pagamenti li saru lil Alison dejjem kienu irrevokabbli.

Dwar l-oġġetti tad-deheb, il-konvenut jeċċepixxi li dawn ukoll kienu ngħataw b'donazzjoni u mhux b'self u li sa fejn jaf hu dawn baqgħu fil-pussess tal-attriċi u li huwa qatt ma ra dan id-deheb b'għajnejh. Il-Qorti tqis illi anke dwar dawn l-oġġetti, l-atturi ma ressqux biżżejjed prova sabiex jikkonvinċuha li verament hemm xi oġġetti tad-deheb u ġojjellerija oħra mislufa lil Alison li baqgħu fil-pussess tal-konvenut wara li mietet.

Il-Qorti ttendi li taqbel mal-konvenut meta permezz tal-aħħar eċċezzjoni tiegħu jeċċepixxi li din il-kawża saret unikament għaliex l-atturi ħaduha bi kbira li binthom ħalliet lilu bħala eredi universali tagħha. Il-Qorti ma tistax ma żżidx tgħid ukoll illi m'hemmx dubju li l-atturi kienu għaddejjin minn żmien diffiċli peress li kienu għadhom kemm tilfu lil binthom traġikament f'it tal-ġimgħat qabel ma nfetħet din il-kawża u l-incident li seħħ l-għada tal-funeral żgur illi kompli jaggrava l-uġieħ tagħhom.

Għalhekk u għal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi tiċhad it-talbiet tal-atturi bl-ispejjeż kontra tagħhom.

IMHALLEF

DEP/REG